

**Ioannis De Lvgo Hispalensis, Societatis Iesv, S. R. E. Tit.
S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales De Virtute Fidei Divinæ**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1656

§. V. Infertur ex dictis, quomodo sit de fide, hunc esse verum, & legitimum
Papam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81031)

zaretur, vel ordinaretur sub conditione, quam quod maneat formido illa absque dubitatione tamen prudenter, praesertim cum etiam post reiterationem sacramenti repetitam adhuc formido ablata non esset. Quae quidem formido non sufficit ad reddendum valorem dubium, nec ad fundandam probabilitatem de invaliditate sacramenti: nam licet probabile, imò certum moraliter sit in genere loquendo, aliquos in tanta multitudine baptizari inualide, & aliquas hostias proponi adorandas, quae non sunt consecratae, id tamen non sufficit, ut probabile sit, aut dubium, an haec hostia non sit consecrata, vel hic infans non sit validè baptizatus, ut notavi disput. 16. de Penitentia sect. 15. num. 608. sicut licet in genere certum sit, aliquos mori subito, non est tamen periculum mortale de hoc homine in particulari, qui bene omnino valet, quod hac nocte morietur subito, & idem non tenetur confiteri, licet sit in statu peccati; sicut etiam non est dubia res, quae hic & nunc per tres testes fide dignos probata est, licet aliquando in iis casibus falsitas reperitur. Ex quibus iam patet discrimen inter illa omnia exempla, in quibus formido remanens non nocet ad praxim, & inter actum fidei, qui quoniam ex sua essentia debet omnem formidinem expellere, non potest prudenter imperari, quoties formidare aliquis prudenter possit, & idem praerequiratur certitudo moralis propria, quod Deus de hoc singulari in vniuersali reuelata loquutus fuerit.

Hinc iam inferre possumus, quid dicendum sit ad secundam partem dubij propositi in titulo huius §. quando probabile est, Deum loquutum fuisse de hoc singulari in vniuersali reuelata, an possumus hoc obiectum de fide credere. Videtur enim posse, nam saepe Theologi quaerunt de aliquibus conclusionibus, an sint de fide & alij probabiliter affirmant, alij probabiliter negant: illi autem, qui affirmant, absolute docent, illud esse de fide, & per consequens posse, & debere per fidem credi: & tamen probabile solum est, quod Deus illud obiectum reuelauerit, cum aliorum sententia probabilis etiam sit, quae negat, illud obiectum pertinere ad fidem, vel esse à Deo reuelatum; ergo supponunt, posse pertinere ad fidem id, cuius reuelatio solum probabiliter constat.

Ceterum iuxta supradicta distinguendum est: aliud enim est, illud obiectum secundum se, & in abstracto esse de fide & esse à Deo reuelatum; aliud verò esse nobis de fide, seu posse, aut debere à nobis per fidem credi. Illud primum solum affirmant qui dicunt tale obiectum esse de fide, vel esse reuelatum à Deo: cum enim omne reuelatum à Deo pertineat ad obiectum materiale fidei, sicut probabile est obiectum illud reuelatum esse à Deo, ita probabile etiam est, pertinere ad fidem. Quia tamen, ut aliquod possit à nobis hic, & nunc per fidem credi, necesse est, quod de reuelatione non possumus prudenter formidare, propterea possumus formidare prudenter, quoties probabile est, non esse à Deo reuelatum; hinc etiam est, eos, qui probabiliter docent, aliquid esse de fide, solum loqui per se, & quantum est ex parte obiecti reuelati; non tamen negant, quod supposita probabilitate sententiae contrariae, & per accidens, fides hic & nunc non possit extendi ad id obiectum, quia per accidens propter probabilitatem contrariam non potest prudenter prohiberi omnis formido circa talem reuelationem. Sicut etiam quando disputant de obligatione alio-

rum praecceptorum, & alij probabiliter affirmant obligationem, v.g. restituendi in aliquo casu, & alij probabiliter negant; illi, qui affirmant, intelliguntur solum per se loquendo, & quantum est ex parte obiecti; non tamen volunt, quod etiam supposita probabilitate sententiae contrariae, sit obligatio restituendi, hoc enim esset manifeste falsum, & iam eorum sententia non esset probabilis, sed fatetur, quod licet per se loquendo esset talis obligatio per accidens tamen propter probabilitatem contrariae sententiae, cessat hic & nunc obligatio restituendi. Similiter ergo intelliguntur, quando probabiliter affirmant, aliquid esse de fide, ut non velint, quod saltem per accidens propter probabilitatem contrariam, non debeat impediri assensus fidei circa tale obiectum, cum non possit prudenter cohiberi, tunc omnis formido circa talem reuelationem.

Potest non posse tale obiectum per fidem credi, colligi videtur omnino ex Tridentino sess. 6. c. 9. ubi negatur posse aliquem de fide credere, se esse in statu gratiae, his verbis. *Nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet, sic quilibet dum se ipsum, suamque infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest, cum nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consequutum.* Ex quibus verbis colligi videtur, non sufficere probabilitatem reuelationis vniuersalis applicare ad aliquod singulare, ut illud singulare fide credi possit: negati enim non potest, aliquos iustos habere posse, communiter loquendo, probabilitatem magnam de sua gratia, & quod Sacramenta cum debita dispositione susceperint: & tamen ij, sine speciali reuelatione, non possunt credere de fide, se esse in statu gratiae, sed possunt, & debent prudenter formidare de suo statu, ergo reuelatio vniuersalis, quod omnes verè contriti, & confessi accipiant gratiam, non sufficit, ut stante sola probabilitate de propria contritione, & dispositione debita, possit aliquis fide credere, se comprehensum fuisse reuelatione illa vniuersali. Vbi simul vides, quomodo Concilium ex eo, quod quilibet prudenter formidare potest circa propriam iustificationem, inferat, eam non posse fide diuina credi; quae est ratio à nobis adducta.

§. V.

Inferitur ex dictis, quomodo sit de fide hunc esse verum, & legitimum Papam.

Quaestio haec licet grauis sit, & late soleat ab aliquibus disputari: quia tamen fere tota eius resolutio pendet ex doctrina proximè radiata non videtur ad alium locum differenda, sed definienda hic obiter ex dictis. Procedit autem de Pontifice indubitato, & ut tali ab Ecclesia recepto: quando enim dubitatur cum fundamento de validitate electionis, certum est, non esse de fide quod hic homo sit verus Papa. Pro sententia ergo negante, id esse de fide asserunt à P. Suario disp. 10. de fide sect. 5. n. 2. Turcremata, Albertinus, Caietanus, Banes. Cano, Vega, Corduba, Castro, & alij. Quia nimirum Deus nunquam reuelauit, hunc hominem esse verum Papam, neque videtur esse de fide, quod sit baptizatus,

324

Nemo potest de fide credere se esse in statu gratiae.

325

Sententia negans.

zatus, propterea debet esse, ut sit capax Pontificatus, nec denique de eius valida electione haberi potest moralis certitudo magis, quam de valido baptismo aliorum hominum, vel de consecratione valida huius hostiæ, quæ idcirco diximus §. præcedenti non esse de fide.

326
Sententia as-
firmans.
Contrariam sententiam docent nostri Doctores Recentiores communiter. Suarez *disp. 5. de fide sect. 8. n. 12.* & latius *dicta disp. 10. sect. 5.* Salmeron, Valentia, & Albertinus ex nostra Societate in suis Corollariis, quos affert idem Suarez *dicta sect. 8. num. 12.* & latius Hurtado *disp. 37. per totam*: quam ego etiam sententiam veram existimo: & supponi videtur in decreto Martini Quinti, quod factum fuit in Concilio Constantensi, ubi ab Hæreticis, qui reconciliationem peterunt, exigitur, ut inter alia, quorum fidem profiteri debent, dicant, se credere, Papam canonicè electum nempe N. qui pro tempore fuerit, eius nomine expresso, esse successorem Petri, & habere supremam potestatem in Ecclesia.

327
Ratione etiam, aliis argumentis omissis, quæ afferti solent, probari breuiter potest ex supradictis, quia hoc etiam obiectum singulare contineri videtur in vniuersalibus propositionibus à Deo reuelatis: nam ex Dei reuelatione constat, Ecclesiam non posse decipi in credendo vniuersaliter aliquo errore, cum sit *Columna & firmamentum veritatis*. 1. ad Timoth. 2. in qua Ecclesiæ vniuersalis infallibilitate non minus contineri videtur quod non possit Ecclesia errare in agnoscenda vera regula visibili suæ fidei, quam in rebus aliis credendis per fidem: plus enim Ecclesiæ noceret error circa ipsam regulam veritatis, & fidei, quam circa alia obiecta particularia, cum esset error in ipso fidei fundamento, cum ergo regula visibilis, quam Ecclesia in sua fide sequitur, & sequi omnino debet, sit eius visibile caput, nempe summus Pontifex, cuius doctrinam, & definitiones amplecti debet, non potest Ecclesia decipi acceptando pro Pontifice, & regula fidei eum qui verè non esset Pontifex nec fidei regula, sed Pseudopapa, & homo priuatus.

Ecclesia non
potest decipi
acceptando
pro Pontifice
eum qui non
est verè Pon-
tifex.

328
Confirmatur primò, quia debemus fide credere omnia definita in Concilio Tridentino, v. g. & in aliis Conciliis generalibus legitimis: ergo debemus fide credere, illud esse legitimum Concilium; sicut quia debemus fide credere omnia contenta in Euangelio Marci, debemus etiam fide credere illud esse verum & Canonicum Euangelium, si enim possemus prudenter dubitare, vel formidare de legitimitate Concilij, possemus etià dubitare, vel formidare de eius definitionibus. Cum ergo valor Concilij dependeat ex consensu, & approbatione veri summi Pontificis, sine qua non habet auctoritatem infallibilem, consequens est, ut eadem fide credi debeat verus Pontifex, à quo Concilium legitimam habet auctoritatem, & valorem.

329
Confirmatur secundò, & explicatur, quia sicut debemus fide credere, quæ Pontifex Summus ab Ecclesia vniuersali receptus definit, & proponit, ita debemus credere absque formidine, eum esse verum Pontificem: nam vel possumus prudenter de hoc formidare, vel non possumus: si possumus, ergo non possumus credere fide diuina, quæ ipse definit: nam quoties possumus prudenter formidare de auctoritate Pontificis definitis, nō possumus ab eius definitione moueri prudenter ad cohibendam omnem formidinem circa rem

definitam. Si verò non possumus prudenter formidare circa validitatem Pontificatus; ergo possumus fide diuina credere, hunc esse verum Pontificem: nam ut vidimus §. præcedenti, quoties non possumus prudenter formidare, an hoc individuum contineatur in vniuersali reuelata, possumus fide diuina credere, quod Deus de illo loquutus fuerit: cum ergo de fide sit, omnes Petri successores esse veros summos Pontifices, & abunde non possumus prudenter formidare, an hic homo legitime electus sit in Petri successorem; consequens est, ut fide etiam credere possumus, hunc esse verum Pontificem, & de hoc etiam Christum loquutum, quando summis Pontificibus suam auctoritatem & infallibilem assistentiam promisit. Responiones aliquas his argumentis ab aliquibus allatas, & earum impugnationes videre poteris apud Hurtadum loco citato.

Hinc autem ad argumenta prime sententiæ facile responderi potest. Dicimus enim, reuelatum esse à Deo, hunc numero hominem, sanctissimum scilicet Dominum nostrum Urbanum Octauum esse summum Pontificem, reuelatione vniuersali, qua reuelauit, Ecclesiam non erraturam; ibi enim continetur, non errare in agnoscendo hoc individuum pro vero capite, & regula visibili fidei catholice: in quo grauius, & periculosius erraret, quam circa aliquod obiectum fidei particulare, quod non esset fundamentum aliorum, sicut regula visibilis est fundamentum doctrinæ fidei, & Ecclesiæ, quæ ideo super Petrum, & eius successores fundata dicitur. Eo autem ipso, quod reuelatum sit, hunc esse verum Pontificem, reuelatur etiam eum esse baptizatum, saltem implicite. Si enim velis, baptismum includi tanquam partem in veritate Pontificatus, erit etiam de fide, ipse baptismus, quia immediatè reuelatus erit, licet confusè tanquam pars in suo toto. Si autem velis, baptismum ipsum non includi formaliter in veritate Pontificatus, sed prærequirit essentialiter, tanquam dispositionem necessariam, ut Deus conferat potestatem Pontificiam huic homini, tunc erit magis implicite reuelatus, quia sequitur ex duabus de fide, nempe quod Pontifex debeat esse baptizatus, & quod hic sit verus Pontifex: quare cum §. 2. diximus, obiectum conclusionis, quæ inferitur ex duabus reuelatis, posse etiam credi immediatè de fide absque discursu ex reuelatis, consequenter dicendum est, baptismum huius hominis Pontificis ab Ecclesia acceptari esse de fide. Non tamen probo, quod dixit Hurtado *disp. 11. sect. 2. §. 21.* debere nos de fide credere, Christum esse in hostia à Pontifice consecrata, quia constat esse ritè consecratam. Hoc tamen non video, in qua reuelatione vniuersali contineatur etiam implicite, aut cur non possit Pontifex absolvere, ordinare, aut consecrare sine debita intentione, cum inde nullus error in doctrina, aut fide redundet in Ecclesiam. Alioquin nec posset contingere, quod ex invaliditate materiarum inualide aliquando consecraret; quod tamen nostro tempore euenisse audiuius, ut cuiusdam Pontifici solemniter in Basilica sancti Petri ipso Apostoli festo celebranti aqua pro vino, errore ministrorum, data fuerit ad consecrandum calicem, quem Pontifex inculpabiliter populo adorandum proposuit: tunc enim nihil definit, aut docet, sed gerit se sicut alij Sacerdotes se gerunt in elevatione Eucharistiæ. Denique ad id, quod vltimo loco dicebatur, quod non esset more

talís certitudo de valore electionis huius Pontificis magis quam de baptismo alterius paruuli, vel consecratione alicuius hostiæ in particulari, constat id falsum esse: quia sicut non possumus prudenter formidare de legitimitate huius Concilij cuius auctoritate credimus dogmata ibi definita; ita non possumus prudenter formidare de vero Pontifice, à quo Concilium ipsum legitimitatem & auctoritatem participat, ad quam formidinem cohibendam conducunt omnia illa, quæ faciunt, ne possumus prudenter formidare de assensu Dei erga Ecclesiam suam, ne decipiat: quæ non conducunt, nec concurrunt, ut non possumus formidare de baptismo huius paruuli, vel de consecratione huius hostiæ, ut dictum est.

§. VI.

An habitus fidei, vel solus, vel cum alijs, concurrat immediatè ad assensum conclusionis Theologicæ.

Hec usque diximus de actibus, & de differentiis ex parte obiecti inter actus fidei (& assensus Theologicos: nunc facilius erit dicere de habitu, an habitus Theologiæ distinguatur ad quatuor, vel in ad quatuor ab habitu fidei. In quo diuisi sunt Auctores; aliqui enim absolute dicunt, habitum Theologiæ non distingui ab habitu fidei: ita Scotus, & Ochamus, quos affert Hottado *disp. 10. sect. 1. §. 2.* & alij, quos tacito nomine refert Coninch. *disp. 4. de supernaturalitate actuum dub. 6. n. 119.* Et num. 104. affert Aureolum *q. 1. prologi, ar. 2. §. In processu vero* 2. & probari potest, quia non debent sine necessitate multiplicari habitus, quæ nulla est addendi habitum Theologiæ distinctum, ad assensus Theologicos: nam vel conclusio illa infertur ex utraque præmissa reuelata, & tunc eius obiectum pertinet ad fidem, ut supra vidimus, & sufficit habitus fidei, nam quilibet habitus extenditur ad omnia obiecta materialia, quæ possunt attingi propter suum obiectum formale, v.g. charitas sufficit ad omnia obiecta materialia, quæcunque sint, quæ propter Deum amantur, & habitus misericordiæ sufficit ad omnia media, quæ eligi possunt ad subleuandum proximum, quæ sunt quasi quædam conclusiones, quas voluntas infert ex intentione finis: ergo similiter habitus attingens veritatem principiorum, propter quæ assentimur conclusioni, sufficit ad assensum cuiuslibet conclusionis ex illis præmissis illata: cum ergo conclusio Theologica in eo casu deducatur ex solis præmissis reuelatis, quibus fides assentitur, habitus idem fidei sufficit ad assensum eiusdem conclusionis quæcunque sit.

Si verò conclusio Theologica infertur ex una præmissa reuelata, & altera naturali, sufficit etiam habitus fidei cum habitu naturali, qui versatur circa præmissam illam naturalem ad eligendum assensum circa conclusionem, v.g. si ex una præmissa de fide, & altera pertinente ad medicinam infertur conclusio Theologica, habitus fidei, & habitus Medicinæ sufficiunt ad assensum illius conclusionis. Nam sicut habitus fidei sufficit, quando utraque præmissa pertinet ad fidem: ita habitus fidei, & Medicinæ simul sufficiunt, quando altera præmissa pertinet ad fidem, & altera ad Medicinam. Uterque enim habitus simul attingit sufficienter totum obiectum formale,

quod mouet ad assensum illius conclusionis, atque ideo non erit necessarius alius tertius habitus superadditus. Sicut quando eligeretur aliquod medium propter finem charitatis, & propter finem temperantiæ, non est necessarius alius tertius habitus virtutis ad eligendum medium propter motuum utriusque virtutis, sed sufficienter habitus charitatis, & habitus temperantiæ concurrentes simul ad electionem illius medij.

Alij tamen communiter ponunt habitum Theologiæ distinctum ab habitu fidei. Quam sententiam videtur supponere S. Thom. 1. *p. q. 1. ar. 1. & 2.* & pro eadem afferunt Gregorius, Maior, Gabriel, Capreolus, Caietanus, & alij, quos affert Suarez in præfati *disp. 3. sect. 1. num. 3.* & eandem tenet Coninch. *ubi supra n. 119.* & alij quos affert Hottado *disp. 12. sect. 1. §. 4.* & probari potest ex supra dictis, quia diuersum est obiectum formale fidei, & Theologiæ, saltem ex parte, & diuersitas illa refundit valde diuersum modum assentiendi, cum assensus Theologicus non credat obiectum suum soli Deo, atque ideo nec summa firmitate, & supra omnia, sicut credit fides: non est ergo idem, sed diuersus habitus fidei, & Theologiæ. Arguit etiam Coninch. *loco citato*, quia ex opposita sententia sequitur, qui maiorem fidem haberet, esse etiam maiorem Theologum, quod est manifestè contra experientiam. Hoc tamen argumentum probaret etiam, habitum ipsum fidei debere multiplicari pro multitudine veritatum, quas credimus, quia alioquin qui maiorem fidem haberet, plures veritates reuelatas per fidem cognosceret; quod tamen est etiam contra experientiam: plura enim reuelata cognoscit Theologus, & credit explicitè per fidem, quam rusticus, licet hic plerumque maiorem fidem habeat, quam Theologus. Vtrobique ergo dici debet, habitum solum non sufficere sine speciebus obiectorum; quare licet fides sit maior in rustico, quam in Theologo; pauciora tamen, & minus distinctè cognoscit propter defectum specierum, quas plures, & meliores habet Theologus. Sic ergo propter eundem defectum specierum habitus Theologicus, qui idem esset cum habitu fidei, non operaretur assensus Theologicos, licet esset habitus maior, quam in Theologo: imò appellatio Theologi non tribuitur habenti solum habitum infusum, nisi habeat etiam species ad operandum circa obiecta Theologiæ: sicut nec appellatur temperans, aut misericors in communi appellatione infans, aut etiam adultus, licet cum habitu gratiæ habeat etiam habitus infusus harum virtutum, quarum tamen actus nunquam exercuit.

Melius argui posset pro hac sententia ex prudentia infusa, quam Theologi communiter ponunt virtutem distinctam à fide, cum eam nument inter virtutes morales, & fidem inter Theologicas, seu Theologales: & tamen actus prudentiæ infusæ nihil aliud videntur esse, quam conclusiones practicæ deductæ ex principiis fidei. Suppono enim ex infra dicendis cum communi Theologorum, actus supernaturales virtutum, quibus meremur vitam æternam, procedere debere ex fide, tanquam ex prima radice, & fonte totius meriti supernaturalis; quod non aliter sit, nisi quatenus fides deseruit saltem mediata ad proponendum vel honestatem obiecti, vel motuum, quod practicè applicatur postea ad hoc opus in particulari per prudentiam, quæ ex eo, v.g. quod fides docet

333

Sententia ponens habitum Theologiæ distinctum ab habitu fidei.

334